

Струка (назив):		МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):		Техничар CNC технологија		
Предмет (назив):		ЦНЦ ПРОГРАМИРАЊЕ		
Опис (предмета):		Вјежбе		
Модул (наслов):		ПОТПРОГРАМИ И ЦИКЛУСИ У ПРОГРАМИРАЊУ НУМА		
Датум:	2023. година	Шифра:	Редни број:	04
Сврха				
Модул је развијен са циљем да ученик изради програм за управљање НУМА (глодалица и струг) коришћењем потпрограма и циклуса.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: - Техничко цртање са нацртном геометријом, I разред;- Информатика, I разред;- Компјутерска графика;- Технологија материјала, I разред;- ЦНЦ програмирање III разред.				
Циљеви				
Циљеви модула су да: - ученици стекну основна знања о изради програм за управљање НУМА примјеном потпрограма;- ученици стекну основна знања о изради програма за управљање НУМА примјеном циклуса;- ученик научи покренути симулацију програма;- ученици знају изабрати алате, режиме обраде и начине стезања;- ученици науче урадити извјештај пројектног задатка;- ученици примјене стечена знања у пракси.				
Теме				
1. Потпрограми				
2. Циклуси у обради глодањем				
3. Циклуси у обради стругањем				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Потпрограми	- дефинише појам потпрограма, - дефинише позивање потпрограма из главног програма, - дефинише крај потпрограма,	- изради програме и потпрограме и међусобно их повеже, - направи извјештај пројектног задатка (операцијски лист, план	- савјесно, одговорно, уредно и на вријеме обавља повјерене послове, - ефикасно планира и користи вријеме за	Користити различите симулаторе за програмирање који се односе за различите управљачке јединице, SINUMERIK, FANUK. Као симулатор могу се користити, између осталог, CIMCO, WinNC.

	- дефинише елементе потпрограма.	алата, план стезања, програмски лист).	припрему и извршење радних задатака, - позитивно се односи према провођењу прописа и стандарда значајних за његов рад, - буде љубазан, комуникативан, ненаметљив и флексибилан у односу са сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - позитивно се односи према професионално - етичким нормама и вриједностима, - покаже иницијативу и предузимљивост, - одлично разумије сложене технолошке структуре, системе, цртеже и информације, - самостално рјешава проблеме и самостално ради.	Овдје ћемо употребљавати наредбе за SINUMERIK управљачку јединицу, али ученицима треба указати које су разлике између осталих управљачких јединица. Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити одређивање алата за поједине операције глодања, носача алата, режима обраде, - са ученицима урадити израду ЦНЦ програма коришћењем потпрограма, - припремити операцијске листове које ће ученици попуњавати.
2. Циклуси у обради глодањем	- дефинише елементе циклуса за чеоно глодање, - дефинише елементе циклуса за израду канала, - дефинише елементе, циклуса за израду цепова - дефинише елементе циклуса за обраду рупа (забушивање, бушење, упуштање, урезивање и глодање навоја),	- изради програм за чеоно глодање коришћењем циклуса, - примјени циклус за израду канала при изради програма, - примјени циклус за израду цепова при изради програма, - примјени циклус за обраду рупа (забушивање, бушење, упуштање, урезивање и глодање навоја) при изради програма, - примјени шаблоне за израду рупа при изради ЦНЦ програма.		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити одређивања алата за поједине операције глодања, носача алата, режима обраде, - са ученицима урадити израду ЦНЦ програма коришћењем циклуса при програмирању обраде на глодалици, - припремити операцијске листове које ће ученици попуњавати.

		- направи извјештај пројектног задатка (операцијски лист, план алата, план стезања, програмски лист).		
3. Циклуси у обради стругањем	- дефинише елементе циклуса за израду рупа - дефинише елементе циклуса за израду жљебова - дефинише елементе циклуса за урезивање и нарезивање навоја	- примјени циклус за израду рупа при изради програма, - примјени циклус за израду жљебова при изради програма, - примјени циклус за урезивање и нарезивање навоја при изради програма. - направи извјештај пројектног задатка (операцијски лист, план алата, план стезања, програмски лист).		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити одређивања алата за поједине операције глодања, носача алата, режима обраде, - са ученицима урадити израду ЦНЦ програма коришћењем циклуса при програмирању обраде на стругу, - припремити операцијске листове које ће ученици попуњавати.
Интеграција				
- Конструисање, - Технолошки поступци на ЦНЦ машинама - Практична настава				
Извори				
- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.).				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):		МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):		Техничар CNC технологија		
Предмет (назив):		CNC ПРОГРАМИРАЊЕ		
Опис (предмета):		Вјежбе		
Модул (наслов):		ПРОГАРАМИРАЊЕ НУМА У „HAINDENHAIN“ КОДУ		
Датум:	2023. година	Шифра:	Редни број:	05
Сврха				
Модул је развијен с циљем да ученик изради програм за управљање НУМА-глодалицом у „haindenhain“ коду.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: - Техничко цртање са нацртном геометријом I разред,- Информатика I разред- Компјутерска графика- Технологија материјала I разред- ЦНЦ програмирање III разред				
Циљеви				
Овај модул има циљеве да: - ученици стекну основна знања о изради програм у „haindenhain“ коду.,- ученик научи покренути симулацију програма,- ученици изаберу алате, режиме обраде и начине стезања,- ученици направе извјештај пројектног задатка,- ученици примјене стечена знања у пракси.				
Теме				
1. Основе програмирања у „heidenhain“ коду 2. Циклуси у „heidenhain“ коду				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Основе програмирања у „heidenhain“ коду	- дефинише BLANK FORM припремак,- дефинише алате и замјену алата, осу алата, број обртаја и посмак,- дефинише путању алата по правцу, са и без корекције радијуса алата, са различито	- одреди BLANK FORM припремак,- одреди алате и замјену алата, осу алата, број обртаја и посмак,- одреди путању алата по правцу, са и без корекције радијуса алата, са различито дефинисаним величинама посмака,	- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове,- успјешно планира и користи вријеме за припрему и извршење радних задатака,- позитивно се односи према спровођењу	За вјежбу користити програм преузет са странице произвођача „HEIDENHAIN“ , у питању је демо верзија која омогућава све опције, али је ограничена на број линија. Наставник ће: - користити припремљене презентације,

	дефинисаним величинама посмака, - дефинише програмирање израде заобљавања и скошавања углова, - дефинише израду програма са различитим прилажењима и одмицањима од контуре, - дефинише програмирање са кружном интерполацијом алата, - дефинише програмирање у поларном координатном систему, - дефинише програмирање у инкременталном координатном систему.	- изведе заобљавање и скошавање углова, - изради програм са различитим прилажењима и одмицањима од контуре, - изради програм са кружном интерполацијом алата, - изради програм у поларном координатном систему, - изради програм у инкременталном координатном систему	прописа и стандарда значајних за његов рад, - буде љубазан, комуникативан, ненаметљив и флексибилан у односу са сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - позитивно се односи према професионално - етичким нормама и вриједностима, - покаже иницијативу и предузимљивост, - одлично разумије сложене технолошке структуре, системе, цртеже и информације, - самостално рјешава проблеме и самостално ради.	- са ученицима урадити одређивања алата за поједине операције глодања, носача алата, режима обраде, - припремити операцијске листове које ће ученици попуњавати.
2. Циклуси у „heidenhain“ коду	- дефинише чеоно глодање коришћењем циклуса, - дефинише израду програма за обраду рупа коришћењем циклуса, - дефинише израду програма за израду џепова коришћењем циклуса,	- изради програм за чеоно глодање коришћењем циклуса, - изради програм за обраду рупа коришћењем циклуса, - изради програм за израду џепова коришћењем циклуса, - изради програм за бушење рупа у кружном и		наставник ће: - указати на могућност програмирања и у Г коду - са ученицима је урадити вјежбе програмирања у „heidenhain“ коду почињући од мање сложене, повезујући у Г програмирање и програмирања у „heidenhain“ коду - користити припремљене презентације,

	- дефинише израду програма за бушење рупа у кружном и правоугаоном распореду - дефинише израду програм са понављањима и подпрограмима	правоугаоном распореду коришћењем циклуса, - изради програм са понављањима и подпрограмима коришћењем циклуса.		- са ученицима урадити одређивања алата за поједине операције глодања, носача алата, режима обраде, - припремити операцијске листове које ће ученици попуњавати
Интеграција				
- Конструисање, - Технолошки поступци на ЦНЦ машинама, - Практична настава				
Извори				
- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.).				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				